

תוכן העניינים

פתח דבר 15

מבוא 17

פרק א חובות האמון של החברה הממשלתית כלפי הציבור הרחב

א. פתח דבר 31

ב. נושא הדיון - הצגת השאלה במישור הפורמלי 32

ב(1) סעיף 4 לחוק החברות הממשלתיות - מספר אופציות פרשניות 32

ב(2) החלופה הפרשנית הראשונה 32

ב(3) החלופה הפרשנית השנייה 40

ב(4) קשיי הבחירה 48

ג. ההבדל הנורמטיבי בין משפט פרטי למשפט ציבורי 51

ג(1) פתח דבר 51

ג(2) חובת תום הלב החוזית 51

ג(3) השוני הנורמטיבי בין דיני החוים לבין המשפט הציבורי 56

ג(4) חובת האמון בדיני חברות 62

ג(5) השוני הנורמטיבי בין דיני החברות למשפט הציבורי 77

ד. הצגת השאלה במישור המהותי -

יחסי האמון כמקור להבחנה בין גוף פרטי לגוף ציבורי 87

ה. סיכום 94

פרק ב יחסי אמון כתוצאה מתפקיד הדורש לאזן בין אינטרסים

א. מבוא 97

ב. יחסי אמון - אימתי? 98

- ב(1) ההלכה הפסוקה באנגליה ובארצות הברית 98
- ב(2) יחסי אמון בעת שליטה על הזולת - ההלכה הפסוקה בישראל 102
- ב(3) יישום ההלכה ביחס לחברות ממשלתיות 106
- ב(4) יישום ההלכה בדבר יחסי האמון בנוגע לחברת החשמל 108

ג. פסק הדין בעניין Bromley London Borough Council 111

ד. ניתוח פסק דין Bromley -

מקור נורמטיבי חדש לחובת אמון אלטרואיסטית 115

ה. המודל המוצע ביחס לחברות הממשלתיות 117

- ה(1) יישום הלכת Bromley ביחס לחברות הממשלתיות 117
- ה(2) החובה לאזן כראוי בין אינטרסים - כמהות המשפט הציבורי 119
- ה(3) מעין "הלכת השתחררות" כתוצאה מחויבת מן המקור הנורמטיבי ליחסי האמון 120
- ה(4) המודל המוצע ביחס לחברות ממשלתיות 123

ו. מותר חובת האמון החדשה על פני טשטוש הגבולין

השורר בין משפט פרטי למשפט ציבורי 127

- ו(1) אזור מפורז וקו גבול חד 127
- ו(2) יישום המודל המוצע ביחס להלכת בית יולס נגד רביב 129

ז. סיכום 138

פרק ג
מטרות הקמתן של חברות ממשלתיות
על ידי הממשלה ומסקנות מתבקשות

א. מבוא 143

ב. מטרת הקמתם של תאגידים לאומיים במדינות שונות 147

ב(1) מניעים אידיאולוגיים להקמת תאגידים ממלכתיים 147

ב(2) מניעים פרגמטיים להקמת תאגידים ממלכתיים 156

ב(3) מניעים פוליטיים להקמת תאגידים ממלכתיים 161

ב(4) אילוצים שונים כמניע לבעלות בתאגידים ממלכתיים 163

ב(5) סיכום 165

ג. מסקנות ועדת מוזס לעומת מסקנות ועדת ברק 167

ד. ההשלכות הנורמטיביות הנובעות ממיצוי מטרתה של חברה ממשלתית

והאפשרות להפריטה ולחושפה לתחרות חופשית 175

ה. הערת סיום -
ההשוואה בין החברה הממשלתית לבין התאגיד הסטטוטורי
והשלכותיה 181

ו. מסקנת הדברים 183

פרק ד
הזיקה שבין החברה הממשלתית לבין הממשלה

א. מבוא 189

ב. החברה הממשלתית והממשלה 192

ב(1) "בכיסו" - החלטות בנושאים כלכליים 192

ב(2) "בכוסו" - גילוי מידע חיוני 203

ב(3) "בכעסו" - דינו של הפוגם בשרשרת הדיווח 207

ב(4) השליטה הממשלתית במינוי אנשי המפתח 208

ב(5) ביקורת פנימית וביקורת חיצונית 213

ב(6) סמכויות הממשלה כנציגת בעל המניות 215

- ב(7) פיקוח באמצעות רשות החברות הממשלתיות 216
- ב(8) חוק הפיקוח 219
- ב(9) סיכום 221

ג. החברה הממשלתית - חברה או ממשלתית? 226

- ד. התוויית קווי פעולה לא עסקיים לחברה הממשלתית 240
- ד(1) סעיף 4 לחוק החברות הממשלתיות - ההן הנלמד מכלל הלאו 240
- ד(2) "שיקולי פעולה אחרים" 243
- ד(3) הוראות חוק הממחישות את השוני הנורמטיבי 247

ה. מסקנת הדברים 251

פרק ה התאגיד הממלכתי בקנדה, באנגליה ובארצות הברית

א. מבוא 259

ב. התאגידים הלאומיים בקנדה 264

- ב(1) הגדרה 264
- ב(2) טעמי הקמה 265
- ב(3) דרכי הקמה 266
- ב(4) מיון התאגידים הממלכתיים לסוגים עיקריים 269
- ב(5) הזיקה לממשלה 270
- ב(6) מעמדן המשפטי של החברות הממשלתיות בקנדה 271
- ב(7) מבחן השליטה והמסקנה המתבקשת 274
- ב(8) "שלוח הכתר" - נפקויות 277
- ב(9) שליטת הממשלה באמצעות דיני הנאמנות 281
- ב(10) סיכום 282

ג. התאגידים הממלכתיים באנגליה 284

- ג(1) פתח דבר 284
- ג(2) הגדרה 285
- ג(3) הפעילות שמבצעים התאגידים הממלכתיים 288
- ג(4) אופיו ומאפייניו של התאגיד הממלכתי 292
- ג(5) מתן הוראות על ידי השר הממונה 295

- ג6) מעמדו המשפטי של התאגיד הממלכתי באנגליה 299
ג7) החלת כללי המשפט הציבורי על התאגיד הממלכתי 301
ג8) מסקנת הדברים 304

- ד. התאגידים הממלכתיים בארצות הברית 301
ד(1) פתח דבר 306
ד(2) סמכויות הקמה ודרכי הקמה - רקע היסטורי 308
ד(3) מהותו של התאגיד הממלכתי 313
ד(4) מעמדו המשפטי של התאגיד הממלכתי 315
ד(5) מתחם השיקולים להגדרתו של גוף כזרוע הארוכה של הרשות 320
ד(6) מסקנת הדברים 324
- ה. סיכום 326

פרק ו

ההבחנה בין משפט ציבורי למשפט פרטי והשלכותיה ביחס לחברות הממשלתיות

א. מבוא 331
ב. הגדרת תחומי תחולתו של המשפט הציבורי 333

- ג. הרחבת תחומי פעילותה של המדינה כמניע להחלת המשפט הציבורי 338

- ד. החלת כללי המשפט המינהלי באנגליה
עקב התערבות הממשלה במשק 342

- ה. המבחן המוצע להחלת כללי המשפט הציבורי בישראל 354

- ו. "תפקיד ציבורי על פי דין" - הנאמנות כלפי הציבור 359
ו(1) חידושו של כב' השופט זוסמן 359
ו(2) הדין המהותי ומקום הדיון 362
ו(3) ההלכה הפסוקה 363
ו(4) סיכום 370

- ז. יישום המבחן המוצע להחלת כללי המשפט הציבורי בכל הנוגע לחברות ממשלתיות 371
- ח. סייגים הנובעים מעקרון חוקיות המינהל 375
- ט. התפתחות בחקיקה המקרבת את החברה הממשלתית למישור תחולת המשפט הציבורי 387
- י. סיכום 392

פרק ז תחום הדמדומים בין המשפט הציבורי לבין המשפט הפרטי ומיקומן של החברות הממשלתיות

- א. מבוא 397
- ב. השימוש בעקרונות היסוד של השיטה 399
- ב(1) חובת השוויון כקו גבול בין משפט ציבורי למשפט פרטי 399
- ב(2) חלחול נורמות מן המשפט הציבורי לתחומי המשפט הפרטי 401
- ב(3) הקשיים שבהם נתקלת שיטת התחולה העקיפה 408
- ב(4) חוקי היסוד וחובת הפרט לנהוג בשוויון 411
- ב(5) אימתי ניתן להשתמש בעקרונות היסוד של השיטה 414
- ב(6) המסקנה המתבקשת 416
- ג. חירויות הפרט אל מול חובת השוויון בארצות הברית 418
- ג(1) חירות הפרט כנגד השקפת עולמה של החברה 418
- ג(2) העדר 'תחולה עקיפה' של נורמות בארצות הברית ובקנדה 420
- ג(3) דרך הביניים המתבקשת 422
- ד. הפתרון המוצע והסולס הנורמטיבי המתהווה 424
- ה. סיכום 427

פרק ח פיקוח בג"צ על חברות ממשלתיות

- א. פתח דבר 433
- ב. התערבות בג"צ בתחום המדיניות הכלכלית 436
- ג. פעילות "פרטית" ופעילות "ציבורית"
ברשות המינהלית ובחברה הממשלתית 443
- ד. "תפקיד ציבורי על פי דין" - ניתוח 450
ד(1) "תפקיד ציבורי" מהו? 450
ד(2) "על פי דין" 454
ד(3) פעילות וולונטרית "על פי דין" 459
- ה. "תפקיד ציבורי על פי דין" - יישום במסגרת ההלכה הפסוקה 462
ה(1) פסק דין "רמט" בע"מ 462
ה(2) פסק דין האחים שרבט 472
ה(3) פסק דין חברת החשמל 474
ה(4) פסק דין מיקרו דף 476
ה(5) מסקנת הדברים 482
- ו. סיכום 485

פרק ט תחולתן של נורמות ספציפיות מן המשפט הציבורי על חברות ממשלתיות

- א. מבוא 489
- ב. הבטחה מינהלית 492
ב(1) הצגת השאלה 492
ב(2) הלכת סאיטקס - מקור הכלל והגיונו 493
ב(3) תיחומה של הלכת סאיטקס בפסיקה מאוחרת יותר 497
ב(4) השתחררות מהבטחה מינהלית 509
ב(5) יישום הלכת סאיטקס ביחס לחברות ממשלתיות 516

ג. "הלכת ההשתחררות מחוזה רשות" 521

- ג(1) הצעת הבעיה 521
- ג(2) הגיונה של "הלכת ההשתחררות מחוזה רשות" 522
- ג(3) ההשתחררות מחוזה רשות בהלכה הפסוקה 524
- ג(4) יישום הלכת ההשתחררות מחוזה רשות ביחס לחברות ממשלתיות 537
- ג(5) סיכום 540

ד. חובת ההנמקה 544

- ד(1) סגולותיה וטעמיה של חובת ההנמקה 544
- ד(2) חובת ההנמקה בהלכה הפסוקה באנגליה ובישראל 545
- ד(3) עיגון חובת ההנמקה בנורמה החקוקה 548
- ד(4) יישום לגבי חברות ממשלתיות 549
- ד(5) היקש מסוגיית גילוי המסמכים 551
- ד(6) סיכום 552

ה. מסקנת הדברים 554

פרק י

הדיון הרעיוני

www.bursi.co.il

- י(1) המשפט הציבורי כהישג נורמטיבי 559
- י(2) תפקידים היוצרים מטבעם חובת אמן 562
- י(3) המודל העיוני שהצענו 563
- י(4) ציפיות הציבור וגדרי חובת האמן 566
- י(5) הנוסחה הטכנית להחלת כללי המשפט הציבורי 569
- י(6) המודל המוצע והליך הפרטה 572
- י(7) החברה הממשלתית והתאגיד הסטטוטורי בישראל ובארצות המשפט המקובל 574
- י(8) יישום המודל המוצע ביחס לנורמות ספציפיות של משפט ציבורי 577
- י(9) מסקנת הדברים 580

מפתחות 585

חיקוקים 643